

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД

**“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

МАТЕРІАЛИ

**VII Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та
науковців
«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО
ПІЗНАННЯ»**

(Одеса, 23-24 травня 2024 року)

Одеса -2024

УДК: 1:403:316.6 (08)

Методологія та технологія сучасного філософського пізнання. Матеріали VII Міжнародної конференції студентів, молодих вчених та науковців (Одеса, 23-24 травня 2024 р.) 181 с.

Рецензенти:

Голубович Інна Володимирівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Одеського національного університету імені І. І. Мечнікова

Орленко Ірина Миколаївна - доктор філософії, завідувачка Одеського обласного ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти КЗВО «Одеська академія безперервної освіти» Одеської обласної ради.

Збірник матеріалів VII Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Методологія та технологія сучасного філософського пізнання» вміщує матеріали, які досліджують методологію сучасного пізнання; аналізують Голодомор-Геноцид-Холокост: проблема пізнання моральних складових розвитку XXI століття; показують трансформаційні процеси в сучасному суспільстві; розкривають сучасні підходи до вивчення цінностей та ціннісних орієнтацій; розглядають філософсько-освітні парадигми сучасного суспільства та філософію синергетики. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 17 від 27 червня 2024 р.)

Крохмаль Олександр Миколайович, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ОНП Філософія, кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського, м. Одеса, Україна.

Науковий керівник: **Лісеєнко Олена Василівна**, доктор соціологічних наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Дерожавного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ВИМІР МЕНТАЛЬНОСТІ: ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ

Ментальність – це одне із багатозначних понять у філософській науці. Досі визначення поняття «ментальність» залишається дискусійним, що може пояснюватись складністю, багаторівневим характером цього соціокультурного феномена. Ментальність може бути визначена, як соціально-психологічний та духовний стан народу, сукупність установок і рис характеру народу, цінностей, стереотипів і архетипів, який складається в результаті історично тривалого та досить стійкого впливу різних факторів: історичних, географічних, етнічних, релігійних та соціокультурних [1]. Ментальність не є статичним духовним феноменом, і постійно змінюється під впливом різноманітних факторів, як зовнішніх, так і внутрішніх.

Значний вплив на трансформацію ментальності мають соціокультурні фактори: соціальні норми та цінності, історичні події, релігійні вірування, мова, традиції та звичаї. Зміни в цих факторах можуть призвести до значних зрушень в світогляді та поведінці народу. Наприклад, зміни у соціальних нормах та цінностях, моральних принципах, етичних стандартах, уявленнях про добро і зло впливають на формування ментальних уявлень. Так, в суспільствах, де цінується колективізм, люди можуть бути більш схильні до співпраці та взаємодопомоги, тоді як у суспільствах, де цінується індивідуалізм, люди можуть бути більш схильні до конкуренції та самозацікавленості.

Значний вплив на формування української ментальності відіграв релігійний фактор. Ще до прийняття християнства за часів Київської Русі релігійні вірування стали потужним чинником розвитку етнокультурної самоідентифікації та національної ментальності українського народу. Як зазначають різні дослідники, християнська релігія на різних історичних етапах сприяла формуванню національної самосвідомості українців, консолідації народу для розгортання національно-визвольної боротьби, стимулювала процеси національного відродження, підтримувала обстоювання суверенітету та незалежності української державності [2].

Але релігійний фактор іноді відігравав і негативну роль у процесі формування української ментальності, періодично перетворювався на привід для протистоянь у міжетнічних відносинах. Також релігійний чинник у житті українського народу мав і має геополітичний вимір, адже на території України є різні релігійні і конфесійні групи, основні християнські конфесії (католицизм і православ'я), що спричинило як поліваріантність релігійного менталітету в українській ментальності, так і різний вектор світоглядних орієнтацій населення України.

Історичні події, війни також мають глибокий вплив на ментальність людей. Наприклад, люди, які пережили війну, можуть бути більш схильні до тривоги та посттравматичного стресового розладу, тоді як люди, які пережили економічну кризу, можуть бути більш схильні до економії та бережливості.

Соціокультурні фактори впливають на формування ментальності не прямо, а опосередковано, через систему цінностей, норм та поведінкових стереотипів. Ці стереотипи передаються з покоління в покоління через сім'ю, школу, релігійні організації та інші соціальні інститути. В свою чергу, ментальність впливає на соціокультурні фактори, сприяючи збереженню або зміні існуючих норм, цінностей та інституцій. Раптова зміна ментальності може відбуватися в результаті таких факторів, як війни або природні катаклізми. Ці події можуть призвести до різких змін в цінностях, нормах та поведінці людей, які можуть призвести до значних змін в суспільстві, його цінностях, нормах та інституціях. Наприклад, зміна ментальності в бік більшого індивідуалізму може призвести до зростання конкуренції та підприємництва, зміна ментальності в бік більшого колективізму - до зростання солідарності та взаємодопомоги. Дослідження соціокультурного виміру ментальності у сучасному науковому дискурсі досі залишається актуальним і потребує подальшого філософського аналізу.

Список використаної літератури

1. Лісеєнко О. В. Українська національна ментальність: ціннісні зрушення в умовах сучасності. *Перспективи. Соціально-політичний журнал*. 2022. № 2. С. 140-145.
2. Лісеєнко О. В., Соколова О. В. Міфогенні чинники формування смислового простору культури та суспільства. *Перспективи. Соціально-політичний журнал*. 2021. № 3. С. 26-33.

ГОЛОДОМОР - ГЕНОЦИД - ХОЛОКОСТ : ПРОБЛЕМА ПІЗНАННЯ МОРАЛЬНИХ СКЛАДОВИХ РОЗВИТКУ XXI СТОЛІТТЯ

СЕКЦІЯ 3. ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Ворніков Віктор Іванович	53
СОЦІАЛЬНО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР «ДОГОВОРУ»: ОСОБИСТІСНА ТА ВІРТУАЛЬНА КОМУНІКАЦІЇ	
Городнюк Людмила Степанівна	56
ЕВОЛЮЦІЙОВАНА ЛЮДИНА В ЕВОЛЮЦІЙОВАНІЙ РЕАЛЬНОСТІ: НОМО DIGITALIS У ЗОНІ ТУРБУЛЕНТНОСТІ, ХАОСІ І ФУТУРОШОЦІ СУЧАСНОСТІ	
Добролюбська Юлія Андріївна	61
КОНЦЕПЦІЯ УЯВНОГО МУЗЕЮ В ЕПОХУ ПОСТМОДЕРНУ	
Коваленко Євген Миколайович, Вraith Галина Яківна	65
ПОНЯТТЯ «КРОС-КУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ» ТА ЇЇ СКЛАДОВІ	
Коваленко Каріна Сергіївна, Шакур Наталія Валеріївна	67
ФІЛОСОФІЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: ЗАГРОЗИ VS МОЖЛИВОСТІ	
Крохмаль Олександр Миколайович	70
СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ВИМІР МЕНТАЛЬНОСТІ: ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ	
Лазько Антон Вікторович	72
ВПЛИВ ЕКОНОМІЧНОЇ СФЕРИ БУТТЯ НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ	
Нівня Ганна Олександрівна	73
КОРЕКТНА МОВА В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ТРЕНДІВ	
Паршина Олександра Павлівна, Атаманюк Зоя Миколаївна	76
СПАДКОЄМНІСТЬ ПОКОЛІНЬ І РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА	
Реутський Василь Анатолійович	77
ЩОДО РІЗНИХ АСПЕКТІВ ДЕРЖАВНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРШИХ ЧОТИРЬОХ ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ	
Самойлова Поліна Едуардівна, Поплавська Тетяна Миколаївна	79
ФОРМУВАННЯ ГАРМОНІЙНОГО ЕКОНОМІЧНОГО МИСЛЕННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ КРИЗИ	
Світлицька Віолета Романівна, Петінова Оксана Борисівна	82